

Tjänsteutlåtande
Utbildningsförvaltningen
Datum: 2025-08-18
Diarienummer: UBN 2024/0073

Till: Utbildningsnämnden

Svar på minoritetsåterremiss gällande motion nr 24/2023 av Viktoria Köppä (MP) - Österåker behöver en skolutredning

Sammanfattning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 16 juni 2025 behandlades motion nr 24/2023 som förslår att Utbildningsnämnden ska utreda eventuella åtgärder för kommunalt ägda skolverksamheter på grund av minskande elevunderlag samt ta fram en konkret handlingsplan.

En minoritet av fullmäktigeledamöterna yrkade på återremiss med följande motivering:

- Att det i svaret ska tas ställning till behovet av en kommande åtgärdsplan, snarare än att hänvisa till en tidigare åtgärdsplan som nu anses vara inaktuell.
- Att en eventuell genomförd utredning ska presenteras och redovisas i jämförbart format med den modell som använts i Danderyds kommun.

Återremissen accepterades enligt kommunallagens bestämmelser om minoritetsåterremiss.

Beslutsförslag

Utbildningsnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

Att motion nr 24/2023 och återremissen av motionen anses besvarade med hänvisning till den utredning som redan genomförts under 2024. Denna utredning har kartlagt kommunens skolor, deras kapacitet, elevvolymen över tid, samt befolkningsprognoser i olika kommundelar. Vidare har den inkluderat en scenarieanalys av olika möjliga åtgärder och deras förväntade effekter.

Ärendet

Motion nr 24/2023 lyfter behovet av att ta ett samlat grepp om skolorganisationen för kommunalt ägda skolverksamheter på grund av minskande elevunderlag samt ta fram en konkret handlingsplan.

Vid kommunfullmäktiges behandling den 16 juni 2025 återremitterades motionen genom en minoritetsåterremiss. Återremissen innehöll följande begäran:

- Att svaret ska utgå från behovet av en kommande åtgärdsplan, snarare än att hänvisa till en tidigare, inaktuell plan.
- Att en eventuell utredning presenteras och redovisas i jämförbart format med den som utfördes i Danderyds kommun, omfattande:
 - Kartläggning av skolor och utmaningar
 - Kapacitetssiffror (lokaler och verksamhet)
 - Elevvolym över tid
 - Befolkningsprognoser per kommundel
 - Analys av resursfördelningsmodellen
 - Lokalkostnader och hyresutveckling
 - Förväntade effekter av olika scenarier

Förvaltningens slutsatser

Utbildningsförvaltningen konstaterar att en omfattande genomförd utredning av kommunens skolorganisation färdigställdes under 2024. Utredningen har haft som syfte att skapa en helhetsbild av nuläget samt att identifiera såväl organisatoriska som pedagogiska utmaningar som påverkar skolornas möjligheter att bedriva verksamheten på ett ändamålsenligt och kvalitativt sätt.

I utredningen har följande centrala områden kartlagts och analyserats:

- **Kartläggning av skolornas organisatoriska och pedagogiska utmaningar:** En genomgång av verksamhetens strukturer, arbetsmiljö, skolornas specifika behov och svårigheter, samt faktorer som påverkar undervisningens kvalitet och effektivitet.
- **Kapacitetsbedömning för varje skolenhet:** En analys av skolornas lokaler och dess maximala kapacitet, samt en bedömning av verksamhetens behov kopplade till lokalernas utformning och funktionalitet.
- **Elevvolym över tid och befolkningsprognoser per kommundel:** En statistisk översikt över elevantal samt framtidsprognoser baserade på befolkningens utveckling i de olika delarna av kommunen. Detta för att kunna förutse behov av plats och resurser.

- **Analys av kommunens resursfördelningsmodell och dess ekonomiska komponenter:** En genomlysning av hur resurser fördelas mellan skolorna omfattande likvärdighetsresurser för särskilt stöd, socioekonomisk viktning samt skärgårdsstöd inklusive en bedömning av modellens effektivitet, rättvisa och hållbarhet ur ett ekonomiskt perspektiv
- **Scenarier för olika möjliga åtgärder och deras förväntade effekter:** En analys av konsekvenserna av olika alternativ till förändringar inom skolstrukturen, resursfördelning eller lokalhantering, inklusive bedömningar av både kvalitativa och ekonomiska effekter.

Det kan i sammanhanget nämnas att flera av dessa delar som omfattas av utredningen – särskilt kapacitetsuppgifter och elevprognoser – tas fram och uppdateras årligen inom ramen för kommunens lokalbehovsprognos. Denna prognos används som ett kontinuerligt planeringsunderlag för bedömning av skolstruktur, lokalanvändning och framtida investeringsbehov, och är ett centralt verktyg i kommunens övergripande skolplanering. Vidare kan det konstateras att analysen av kommunens resursfördelningsmodell och dess ekonomiska komponenter delvis initierades mot bakgrund av ett uppdrag i budget 2024, där Utbildningsnämnden fick i uppdrag att se över fördelningen av likvärdighetsresurser inom särskilt stöd. Detta uppdrag omfattade en översyn av tilläggsbelopp för särskilt stöd, strukturbidrag för resursskolor, centrala särskilda undervisningsgrupper samt verksamhetsstöd inom egen regi. I samband med detta har även en översyn av skärgårdsstödet och den socioekonomiska viktningen inom resursfördelningsmodellen genomförts, i syfte att säkerställa modellens träffsäkerhet, rättvisa och långsiktiga hållbarhet.

Utredningen har fungerat som underlag för en åtgärdsplan som utarbetades under samma år, med målsättningen att skapa en konkret handlingsplan för att möta de identifierade behoven och utmaningarna. Denna åtgärdsplan behandlades politiskt men antogs inte. Med hänsyn till detta finns det i nuläget ingen plan eller avsikt att genomföra någon ny utredning.

Med hänvisning till den redan genomförda utredningen, uppdragets koppling till budget 2024 samt till att planeringsunderlag fortsatt tas fram årligen, bedömer utbildningsförvaltningen att såväl motion nr 24/2023 som den minoritetsåterremiss som begärts i ärendet är att anse som besvarade.

Tidigare beredning

KF 2023-12-11 KF § 8:19 remittering av motion nr 24/2023

Utbildningsnämnden 2025 01 09

Utbildningsnämnden 2025 01 28

Kommunstyrelsen 2025 04 23

Kommunfullmäktige 2025 06 16

Bilagor

1. Motion nr 24/2023 - Österåker behöver en skolutredning av Viktoria Köppä (MP)
2. Protokollsutdrag Utbildningsnämnden 2025-01-09, § 1:4
3. Protokollsutdrag Utbildningsnämnden 2025-01-28, § 2:6
4. Protokollsutdrag Kommunstyrelsen 2025-04-23 § 4:12
5. Protokollsutdrag Kommunfullmäktige 2025-06-16 § 4:14

Eva Wetterstrand
Utbildningsdirektör

Joakim Östling
Skolchef

Skickas till
Akt